

J.N.J. van der Meij

Op erewoord...

Oorlogsherinneringen van een marineman

De bemanning hielp daarna mee bij de verdediging van Rotterdam tegen de aanvallende parachutisten en luchtlandingstroepen. Mij vielen daarbij speciaal op de officier van de technische dienst der tweede klasse H.J. Bouvy wegens zijn dapper gedrag in de machiniekamer en luitenant-ter-zee der tweede klasse J.C.A. Siliacus wegens zijn vaardige leiding van de luchtafweerbatterij tot deze onder water verdween. Beiden hebben na de oorlog hun onderscheiding ontvangen, Bouvy de Bronzen Leeuw en Siliacus het Bronzen Kruis. Het Nederlandse publiek vernam echter niets over de heldhaftige houding van de mannen. De Duitse censuur zou zo iets nooit toelaten.

Aangezien ik de jongste officier van het bureau was, had ik een taak die niemand van de overigen wilde vervullen. Ik moest mij iedere morgen om negen uur precies bij de Duitse chef van de staf melden met de vraag of er nog zaken waren die besproken moesten worden. Deze functionaris was een al wat oudere kapitein-ter-zee, die ongetwijfeld nog een deel van zijn dienstdaag in de vroegere keizerlijke marine had doorgebracht. Precies op tijd klopte ik aan de deur met mijn pet onder mijn linkerarm. Op zijn 'ja' ging ik naar binnen en stelde mij in de houding voor zijn bureau op en kreeg dan een bijna onmerkbaar knikje. Hierop noemde ik dan mijn rang en naam en stelde mijn vraag. Het antwoord luidde dan iets in de zin van: *Nein, danke Ihnen, für Heute nichts*. Ik nam dan iets nadrukkelijker de houding aan, maakte rechtsomkeert en verliet de kamer. Dit gebeurde zo iedere ochtend tot 19 of 20 juni. Toen kreeg ik het verzoek op de stoel voor het bureau plaats te nemen. De Duitser vertelde mij dat in de late namiddag van de vorige dag hun lichte strijdkrachten niet ver van de Haaksgronden contact hadden gekregen met een onderzeeboot. Zij hadden die met dieptebommen aangevallen en vernietigd. Men vermoedde dat het een Nederlandse boot was en nu was de vraag opgekomen of het mogelijk de bedoeling kon zijn geweest dat die naar Nederland wilde terugkeren om zich over te geven. Indien zo iets te verwachten was, zou het goed zijn een procedure te bespreken, waarmede deze intentie dan het beste kenbaar kon worden gemaakt. Ik antwoordde dat ik de kwestie aan schout-bij-nacht Jolles zou overbrengen. Dat deed ik direct. Toen de zaak goed bij hem was doorgedrongen, begon hij te snuiven van kwaadheid en uitte bepaald onparlementaire taal. Wat dacht die vent wel, Nederlandse oorlogsschepen geven zich nooit over. Indien zij zich voor deze kust vertoonden, kon dit alleen met agressieve bedoelingen zijn en dus was er geen enkele procedure nodig. Ik ging terug en gaf het antwoord van *Konter-admiral* Jolles in beleefde termen door. De boodschap was duidelijk.

Ondanks het feit dat het front in Frankrijk in een wanhopige situatie verkeerde, gingen de Britse luchtaanvallen op Duitsland en de bezette gebieden door. Daar waren elke dag in het BBC-nieuws berichten over. Op 25 mei kregen wij in Den Helder het eerste bezoek van Britse vliegtuigen. Dat was kort en had niet veel om het lijf. Daarna was het een tijd rustig, maar de geringe Duitse activiteit in de haven gaf waarschijnlijk weinig aanleiding voor een actie. Vanaf midden juni kwamen frequenter Duitse motortorpedoboten de haven binnen. Hiervoor moest natuurlijk voldoende voorraad munitie en torpedo's aanwezig zijn. Er werd verteld dat deze werden opgeslagen in het vroegere hospitaal aan de Buitenhaven. Dat stond leeg, nadat het eind mei door de medische dienst en de patiënten was ontruimd, omdat de Duitsers er de beschikking over wilden hebben. Het gebouw werd echter nog steeds aangemerkt als ziekenhuis door de grote Rode-Kruistekens die op het dak waren aangebracht. Als gevolg hiervan was de nieuwe bestemming niet alleen geheel onjuist, maar ook bedrieglijk. Op 21 juni, om ongeveer half vier 's middags, kwam opeens een Britse luchtaanval. In de eerste plaats was deze gericht op de marinewerf en op het hospitaal. Flinkke oliebranden ontstonden op de werf en het hospitaal brandde volledig af. Niemand was daar rouwig om, want het gebouw was oud en weinig geschikt voor zijn taak. Op de plaats daarvan is later een uitbreiding van het